

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 22. januára 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Články 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ — Sloboda usadiť sa — Slobodné poskytovanie služieb — Hazardné hry — Vnútroštátna právna úprava — Reorganizácia systému koncesíí prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesíí — Nové verejné obstarávanie — Koncesie s kratšou dobou platnosti, ako je doba platnosti skôr vydaných koncesíí — Obmedzenie — Naliehavé dôvody všeobecného záujmu — Proporcionalita“

Vo veci C-463/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Consiglio di Stato (Taliansko) z 2. júla 2013 a doručený Súdnemu dvoru 23. augusta 2013, ktorý súvisí s konaním:

Stanley International Betting Ltd,

Stanleybet Malta Ltd

proti

Ministero dell’Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli di Stato,

za účasti:

Intralot Italia SpA,

SNAI SpA,

Galassia Game Srl,

Eurobet Italia Srl unipersonale,

Lottomatica Scommesse Srl,

Sisal Match Bod SpA,

Cogetech Gaming Srl,

* Jazyk konania: taliančina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia A. Ó Caoimh, C. Toader (spravodajkyňa),
E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: L. Carrasco Marco, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. októbra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Stanley International Betting Ltd, v zastúpení: D. Agnello a M. Mura, avvocati,
- Stanleybet Malta Ltd, v zastúpení: F. Ferraro, R. A. Jacchia, A. Terranova a D. Agnello, avvocati,
- SNAI SpA, v zastúpení: A. Fratini a F. Filpo, avvocati,
- Lottomatica Scommesse Srl, v zastúpení: A. Vergerio di Cesana, C. Benelli a G. Fraccastoro, avvocati,
- Sisal Match Bod Spa, v zastúpení: L. Medugno, A. Auteri, G. Fraccastoro a F. Vetrò, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Fiorentino, avvocato dello Stato, a I. Volpe, znalec,
- belgická vláda, v zastúpení: J.-C. Halleux a L. Van den Broeck, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci P. Vlaemminck, advocaat,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: E. Montaguti a H. Tserepa-Lacombe, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka článkov 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ, ako aj zásady rovnosti zaobchádzania a zásady efektivity.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Stanley International Betting Ltd (ďalej len „Stanley International Betting“) a Stanleybet Malta Ltd (ďalej len „Stanleybet Malta“) na jednej strane a Ministero dell'Economia e delle Finanze a Agenzia delle Dogane e dei Monopoli di Stato na druhej strane vo veci organizácie nového verejného obstarávania týkajúceho sa koncesií s kratšou dobou platnosti ako skôr vydané koncesie.

Právny rámec

- 3 Talianska právna úprava v podstate stanovuje, že účasť na organizovaní hazardných hier, vrátane zberu stávok, podlieha získaniu koncesie a policajného povolenia.
- 4 Až do zmien a doplnení uplatniteľnej právnej úpravy v priebehu roka 2002 nemohli prevádzkovatelia vo forme kapitálových spoločností, ktorých akcie sú kótované na regulovaných trhoch, získať koncesie na hazardné hry. Títo prevádzkovatelia boli preto vylúčení z verejných obstarávaní na zadanie koncesií, ktoré sa uskutočnili v priebehu roka 1999. Nezlučiteľnosť tohto vylúčenia s článkami 43 ES a 49 ES bola konštatovaná najmä v rozsudku Placanica a i. (C-338/04, C-359/04 a C-360/04, EU:C:2007:133).
- 5 Zákonným dekrétom č. 223 zo 4. júla 2006 o naliehavých opatreniach na ekonomické a sociálne oživenie, na kontrolu a racionalizáciu verejných výdavkov a o zásahoch v oblasti daňových príjmov a boja proti daňovým podvodom, ktorý sa zmenil na zákon č. 248 zo 4. augusta 2006 (GURI č. 18 z 11. augusta 2006), bola uskutočnená reforma sektora hier v Taliansku, ktorej cieľom bolo zabezpečiť súlad s požiadavkami vyplývajúcimi z práva Únie.
- 6 Najmä v nadväznosti na rozsudok Costa a Cifone (C-72/10 a C-77/10, EU:C:2012:80) bol sektor hazardných hier reformovaný zákonným dekrétom č. 16 z 2. marca 2012 o naliehavých opatreniach v oblasti daňového zjednodušenia, zlepšenia účinnosti a posilnenia kontrolných postupov (GURI č. 52 z 2. marca 2012, s. 1), zmeneným po zmenách a doplneniach na zákon č. 44 z 26. apríla 2012 (GURI č. 99 z 28. apríla 2012, riadna príloha č. 85, s. 1 a nasl.; konsolidované znenie, s. 23 a nasl., ďalej len „zákonný dekrét č. 16“).
- 7 Článok 10 ods. 9g a 9h zákonného dekrétu č. 16 stanovuje:

„9g V rámci reorganizácie ustanovení v oblasti verejných hier, vrátane ustanovení v oblasti stávok na športové podujatia, dostihy a nešportové podujatia, je cieľom ustanovení tohto odseku podporiť uvedenú reorganizáciu tým, že koncesie, ktoré sú určené na prijímanie dotknutých stávok, budú najskôr zoradené podľa dátumu uplynutia ich platnosti tak, aby bola splnená požiadavka, že zmena vnútroštátnych právnych predpisov na výber osôb, ktoré na účet štátu prijímajú stávky na športové podujatia, dostihy a nešportové podujatia, má byť vykonaná v súlade so zásadami stanovenými rozsudkom [Costa a Cifone, EU:C:2012:80]. Autonómna správa štátnych monopolov na tento účel a vzhľadom na to, že lehota platnosti časti koncesií na prijímanie uvedených stávok uplynie v budúcnosti, vyhlási okamžite, v každom prípade však najneskôr do 31. júla 2012, verejné obstarávanie na účely výberu osôb prijímajúcich uvedené stávky, pričom musia byť dodržané tieto kritériá:

- a) zúčastniť sa budú môcť osoby, ktoré už činnosť spočívajúcu v prijímaní stávok vykonávajú v členskom štáte Európskeho hospodárskeho spoločenstva, v ktorom majú svoje zákonné a operačné sídlo, na základe platného a účinného oprávnenia vydaného podľa ustanovení platných v právnom poriadku uvedeného štátu a ktoré majú tiež dobrú povest' a sú spoľahlivé, a majú hospodárske vlastnosti a disponujú majetkom tak, ako to vyžaduje Autonómna správa štátnych monopolov...;
- b) koncesie budú udeľovať na dobu platnosti do 30. júna 2016 na zber stávok na športové podujatia, dostihy a nešportové podujatia až do maximálnej výšky 2 000, výlučne v rámci fyzickej siete, a to v agentúrach, ktorých výlučnou činnosťou je uvádzanie produktov verejných hier na trh, bez stanovenia minimálnej vzdialenosti medzi týmito agentúrami alebo voči iným zberným miestam, už aktívnym v zbere totožných stávok;
- c) pre každú agentúru sa ako zložka ceny určí základná tržová hodnota vo výške 11 000 eur;

- d) uzavretie koncesnej zmluvy musí byť v súlade s akoukoľvek inou zásadou stanovenou rozsudkom [Costa a Cifone, EU:C:2012:80], ako aj s príslušnými platnými vnútroštátnymi ustanoveniami v oblasti verejných hier;
- e) možnosť spravovať agentúry v akejkoľvek obci alebo regióne bez číselných obmedzení vo vzťahu k územiu alebo bez podmienok zvyhodňujúcich koncesionárov, ktorým už bolo udelené povolenie na zber totožných stávok alebo bez podmienok, ktoré by v každom prípade mohli týchto koncesionárov zvyhodňovať;
- f) poskytnutie záruk...

9h Koncesionári oprávnení na zber stávok uvedení v odseku 9g, ktorých platnosť koncesie uplynie 30. júna 2012, pokračujú vo svojich zberných činnostiach až do dňa uzavretia koncesných zmlúv, ktoré budú udelené v súlade s predchádzajúcim odsekom...”

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 Stanley International Betting a Stanleybet Malta podali na Consiglio di Stato (Štátna rada) žalobu o zmenu rozsudku Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Regionálny správny súd v Lazio) č. 1884/2013.
- 9 Predmetom tohto rozsudku bolo verejné obstarávanie na udelenie 2 000 koncesií pre spoločný výkon verejných hier prostredníctvom zavedenia fyzickej siete herných miest a ich správy na základe článku 10 ods. 9g a 9h zákonného dekrétu č. 16 (ďalej len „verejné obstarávanie“).
- 10 Stanley International Betting, spoločnosť založená v Spojenom kráľovstve, spolu so svojou dcérskou spoločnosťou Stanleybet Malta prevádzkuje v Taliansku činnosť prostredníctvom subjektov nazvaných „centrá na prenos údajov“ (ďalej len „CPÚ“), nachádzajúcich sa na miestach prístupných verejnosti, ktorých vlastníci poskytujú hráčom počítačové spojenie a poskytujú údaje týkajúce sa každej stávky žalobkyniam vo veci samej.
- 11 Túto činnosť v Taliansku prevádzkujú vlastníci CPÚ už pätnásť rokov, a to na základe vzťahu vyplývajúceho z oprávnenia udeleného na základe zmluvy, avšak bez koncesie a bez policajného povolenia.
- 12 Vzhľadom na to, že žalobkyne vo veci samej zastávajú názor, že boli v rokoch 1999 a 2006 vylúčené z predchádzajúcich verejných obstarávaní, domáhajú sa zrušenia nového verejného obstarávania, pričom tvrdia, že je diskriminačné a v rozpore s rozsudkami Placanica a i. (EU:C:2007:133) a Costa a Cifone (EU:C:2012:80) a domáhajú sa organizácie nového verejného obstarávania.
- 13 Žalobkyne vo veci samej kritizujú osobitne zavedenie diskriminácie, pokiaľ ide o dobu platnosti nových koncesií, ktorá by mala predstavovať 40 mesiacov a ktorá je teda výrazne kratšia ako doba platnosti predchádzajúcich koncesií, ktorá bola deväť až dvanásť rokov, ako aj pokiaľ ide o výlučnosť uvádzania produktov verejných hier na trh a zákazu prevodu koncesií.
- 14 Najmä uvádzajú, že tieto obmedzujúce podmienky im neumožňujú, aby sa účelne zúčastnili verejného obstarávania, predovšetkým s ohľadom na také sankcie súvisiace s dôvodmi pre odobratie, pozastavenie platnosti a zánik koncesie, ako je prepadnutie záruky v prípade zániku alebo bezplatného prevodu užívacieho práva hmotného a nehmotného majetku v ich vlastníctve, ktorý tvorí ich sieť riadenia a sieť zberu stávok po uplynutí doby platnosti koncesie.

- 15 Zdôraznili, že im z dôvodu súdneho sporu týkajúceho sa CPÚ, prostredníctvom ktorých prevádzkujú činnosť v Taliansku, hrozí veľké riziko zániku a odobratia prípadne už získaných koncesíí. Žalobkyne vo veci samej sa preto domnievajú, že boli postavené do situácie, keď si musia vybrať medzi zanechaním svojich činností v Taliansku a podstúpením rizika, že prípadne získané koncesie zaniknú a zaplatené záruky prepadnú.
- 16 Tribunale amministrativo regionale del Lazio odmietol žalobu ako neprípustnú s odôvodnením, že žalobkyne vo veci samej sa nezúčastnili verejného obstarávania, ktorého zrušenia sa domáhajú. V dôsledku tohto rozhodnutia sa obrátili na Consiglio di Stato.
- 17 Tento posledný uvedený súd zastáva názor, že hoci je pravda, že sporné ustanovenia týkajúce sa nových koncesíí sú prísnejšie a podrobnejšie ako ustanovenia upravené v minulosti, nie sú nejasné, vzťahujú sa na všetkých účastníkov vrátane bývalých koncesionárov a uplatnia sa aj na už existujúce vzťahy, takže je ťažké pochopiť, v čom spočíva údajná trvalá „výhoda“ bývalých koncesionárov.
- 18 Okrem toho okolo 120 iných účastníkov dotknutého verejného obstarávania, vrátane významných zahraničných skupín, ktoré nie sú súčasťou existujúcich subjektov a ktorých prevádzková štruktúra je podobná prevádzkovej štruktúre žalobkýň vo veci samej, nijakým spôsobom nenapadlo toto verejné obstarávanie.
- 19 Navyše podľa tohto súdu, aj napriek tomu, že je doba platnosti nových koncesíí kratšia než doba platnosti skôr vydaných koncesíí, sú pre subjekt uchádzajúci sa o koncesiu tiež lacnejšie a ekonomicky menej obmedzujúce.
- 20 V dôsledku toho vnútroštátny súd považuje za nevyhnutné obrátiť sa v tomto ohľade na Súdny dvor, a to aj napriek tomu, že už vyjadril svoj názor, podľa ktorého články 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ nebránia sporným vnútroštátnym ustanoveniam.
- 21 Za týchto podmienok Consiglio di Stato rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa článok 49 a [nasl.] ZFEÚ a článok 56 a [nasl.] ZFEÚ, ako aj zásady, ktoré Súdny dvor... potvrdil vo svojom rozsudku [Costa a Cifone (EU:C:2012:80)] vykladať v tom zmysle, že bránia vypísaniu verejného obstarávania na udelenie koncesíí s kratším obdobím platnosti ako skôr vydané koncesie, v prípade, že účelom vypísania tohto verejného obstarávania je náprava dôsledkov vyplývajúcich z nezákonného vylúčenia určitého počtu prevádzkovateľov z verejných obstarávaní?
2. Majú sa článok 49 a [nasl.] ZFEÚ a článok 56 a [nasl.] ZFEÚ, ako aj zásady, ktoré Súdny dvor... potvrdil v rovnakom rozsudku [Costa a Cifone (EU:C:2012:80)] vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby potreba reorganizácie systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesíí predstavovala primerané kauzálne odôvodnenie pre obmedzenie dĺžky platnosti koncesíí, ktoré sú predmetom verejného obstarávania, vzhľadom na trvanie zmluvných vzťahov založených na koncesióch udelených v minulosti?“

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora

- 22 Spoločnosť Lottomatica Scommesse Srl v podstate spochybňuje právomoc Súdneho dvora. Uvádza, že vzhľadom na voľnú úvahu členských štátov nie je úlohou Súdneho dvora, aby sa vyjadroval k otázke, či je stanovenie viac alebo menej skrátenej doby platnosti koncesíí v oblasti hazardných hier zlučiteľné s článkami 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ. Otázka tejto zlučiteľnosti totiž patrí do právomoci vnútroštátneho súdu a nie do právomoci Súdneho dvora.
- 23 V tomto ohľade je nutné konštatovať, že táto spoločnosť nespochybňuje, že dotknutá talianska právna úprava musí byť v súlade s článkami 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ. Rozsah pôsobnosti článkov 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ však patrí do rámca posúdenia Súdneho dvora a vnútroštátny súd sa domáha výkladu práve týchto článkov na účely určenia, či doba platnosti uvedených koncesíí je s nimi v súlade.
- 24 V dôsledku toho sa treba domnievať, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na položené otázky.

O prípustnosti

- 25 Talianska vláda zastáva názor, že návrh na začatie prejudiciálneho konania musí byť vyhlásený za neprípustný, pretože rozhodnutie vnútroštátneho súdu neopisuje dostatočným spôsobom skutkový rámec, ktorý by Súdnemu dvoru umožnil poskytnúť užitočnú odpoveď.
- 26 V tomto ohľade treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na svoju vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Zamietnutie návrhu vnútroštátneho súdu Súdny dvorom je možné len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá žiadnu súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (rozsudok Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 27, ako aj citovaná judikatúra).
- 27 Z ustálenej judikatúry zároveň vyplýva, že nevyhnutnosť dopracovať sa k výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby súd vymedzil skutkový a právny rámec ním položených otázok, alebo aby prinajmenšom objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sú tieto otázky založené. Návrh na začatie prejudiciálneho konania navyše musí uvádzať presné dôvody, pre ktoré vnútroštátny súd považuje výklad práva Únie za sporný a polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru za potrebné (rozsudok Mulders, C-548/11, EU:C:2013:249, bod 28 a citovaná judikatúra).
- 28 Návrh na začatie prejudiciálneho konania však dostatočne vymedzuje právny a skutkový rámec sporu vo veci samej a informácie poskytnuté vnútroštátnym súdom umožňujú určiť rozsah položených otázok.
- 29 Za týchto podmienok treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O veci samej

- 30 Vnútroštátny súd sa svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa majú články 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ, ako aj zásada rovnosti zaobchádzania a zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave v oblasti hazardných hier, ktorá

stanovuje, že sa zorganizuje nové verejné obstarávanie na koncesie s kratšou dobou platnosti, ako je doba platnosti skôr vydaných koncesíí, z dôvodu reorganizácie systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesíí.

- 31 Na jednej strane treba preskúmať, či je vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje pre nové koncesie kratšiu dobu platnosti ako pre predchádzajúce koncesie, v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania a zásadou efektivity.
- 32 V tejto súvislosti treba spresniť, že aj keď Súdny dvor v rozsudku *Costa a Cifone* (EU:C:2012:80) preskúmal aj súlad talianskej právnej úpravy s povinnosťou transparentnosti a zásadou právnej istoty, nie je už takéto preskúmanie v tomto prípade potrebné vykonať, pretože ustanovenia dotknuté vo veci samej sú podľa vnútroštátneho súdu dostatočne jasné a nemožno im už teda vytýkať, že nie sú formulované jasne, presne a jednoznačne.
- 33 Na druhej strane treba posúdiť, či môže dôvod uplatnený vnútroštátnymi orgánmi na účely odôvodnenia kratšej doby platnosti nových koncesíí, najmä reorganizácia systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesíí, odôvodniť prípadné obmedzenie slobôd zaručených zmluvami.

O dodržaní zásady rovnosti zaobchádzania a zásady efektivity

- 34 Vo veci samej sa žalobkyne domáhajú, aby boli existujúce koncesie zrušené, aby bolo posledné verejné obstarávanie zrušené a aby sa zorganizovalo iné verejné obstarávanie na nediskriminačnom základe. Tvrdia, že talianske orgány nemali právo zvoliť si medzi odobratím a znovurozdelím existujúcich koncesíí a súťažou o adekvátny počet nových koncesíí a že v každom prípade vykonaná voľba porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania a zásadu efektivity.
- 35 Ako však už Súdny dvor rozhodol, tak odvolanie a znovurozdelenie starých koncesíí, ako aj súťaž o adekvátny počet nových koncesíí mohli byť v tejto súvislosti vhodnými riešeniami. Obidve riešenia v podstate môžu aspoň do budúcnosti napraviť nezákonné vylúčenie niektorých prevádzkovateľov tým, že im umožnia vykonávať na trhu ich činnosť za rovnakých podmienok ako existujúcim prevádzkovateľom (rozsudok *Costa a Cifone*, EU:C:2012:80, bod 52).
- 36 Z toho vyplýva, že vnútroštátne orgány sú v tak neharmonizovanej oblasti, ako je oblasť hazardných hier, oprávnené vybrať si spomedzi uvedených riešení na základe voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty, pričom je ale táto voľná úvaha ohraničená zásadami ekvivalencie a efektivity.
- 37 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora totiž vnútroštátnemu právnemu poriadku prináleží určiť procesné podmienky zabezpečujúce zachovanie práv, ktoré prevádzkovateľom patria na základe priameho účinku práva Únie tak, aby tieto podmienky neboli menej priaznivé než podmienky upravujúce podobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a aby v praxi neurobili výkon práv udelených právnym poriadkom Únie nemožným alebo mimoriadne zložitým (zásada efektivity) (rozsudky *Placanica a i.*, EU:C:2007:133, bod 63, ako aj *Costa a Cifone*, EU:C:2012:80, bod 51).
- 38 Navyše na účely dodržania zásady rovnosti zaobchádzania a povinnosti transparentnosti, ktorá z nej vyplýva, musí byť režim udeľovania licencií na hazardné hry založený na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách tak, že výkon voľnej úvahy orgánov rámcovo vymedzí takým spôsobom, aby ju orgány verejnej moci nevykonávali svojvoľne (rozsudok *Garkalns*, C-470/11, EU:C:2012:505, bod 42).
- 39 Ako Súdny dvor už rozhodol, už len skutočnosť, že existujúci prevádzkovatelia mohli svoju činnosť začať o niekoľko rokov skôr ako prevádzkovatelia, ktorí boli nezákonne vylúčení, a mohli si teda na trhu vytvoriť dobré meno a vernú klientelu, im priznáva nenáležitú konkurenčnú výhodu. Priznanie

„dodatočných“ konkurenčných výhod existujúcim prevádzkovateľom v porovnaní s novými koncesionármi má za následok udržanie a posilnenie účinkov nezákonného vylúčenia týchto koncesionárov z posledných verejných obstarávaní a predstavuje tak porušenie zásady rovnosti zaobchádzania. Takéto opatrenie okrem toho spôsobuje, že výkon práv udelených právnym poriadkom Únie je pre prevádzkovateľov, ktorí boli nezákonne vylúčení z posledného verejného obstarávania, mimoriadne zložitý, a preto nespĺňa zásadu efektivity (pozri rozsudok *Costa a Cifone*, EU:C:2012:80, bod 53).

- 40 Z toho vyplýva, že na to, aby bola vnútroštátna právna úprava v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania a so zásadou efektivity, nesmie existujúcim prevádzkovateľom v porovnaní s novými koncesionármi poskytnúť „dodatočnú“ konkurenčnú výhodu.
- 41 Pokiaľ ide o zásadu rovnosti zaobchádzania, treba uviesť, že podľa vnútroštátneho súdu nie sú ustanovenia dotknuté vo veci samej nejasné, vzťahujú sa na všetkých bývalých koncesionárov a uplatnia sa aj na už existujúce koncesie bez toho, aby poskytovali existujúcim subjektom „dodatočnú“ konkurenčnú výhodu. Hoci je pravda, že žalobkyne vo veci samej toto posúdenie nezdieľajú, treba v tejto súvislosti pripomenúť, že nie je úlohou Súdneho dvora vyjadrovať sa v rámci prejudiciálneho konania k výkladu vnútroštátnych ustanovení ani posúdiť, či je výklad, ktorý podáva vnútroštátny súd, správny (pozri najmä rozsudok *Angelidaki a i.*, C-378/07 až C-380/07, EU:C:2009:250, bod 48, ako aj citovanú judikatúru).
- 42 Okrem toho treba tiež zohľadniť skutočnosť, že, ako vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, žalobkyne vo veci samej prevádzkujú činnosť na talianskom území prostredníctvom CPÚ už približne pätnásť rokov, a to bez toho, aby boli držiteľmi koncesie a mali policajné povolenie, takže nemôžu byť skutočne kvalifikované ako „nové subjekty na trhu“.
- 43 Čo sa týka zásady efektivity, treba spresniť, že opäť podľa vnútroštátneho súdu platí, že aj keď majú nové koncesie kratšiu dobu platnosti ako skôr vydané koncesie, sú pre subjekt uchádzajúci sa o koncesiu lacnejšie a ekonomicky menej obmedzujúce.
- 44 Zdá sa tak, že dodržanie zásady rovnosti zaobchádzania a zásady efektivity je vo veci samej zaručené.

O odôvodnení obmedzenia slobôd zaručených článkami 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ

- 45 Podľa ustálenej judikatúry treba považovať za obmedzenia slobody usadiť sa a/alebo slobodného poskytovania služieb každé vnútroštátne opatrenie, ktoré zakazuje, sťažuje alebo robí menej prístupným výkon slobôd zaručených článkami 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ (pozri najmä rozsudok *Duomo Gpa a i.*, C-357/10 až C-359/10, EU:C:2012:283, body 35 a 36, ako aj citovanú judikatúru).
- 46 Preto právna úprava členského štátu ako vo veci samej, ktorá podmieňuje výkon hospodárskej činnosti získaním koncesie a stanovuje rôzne dôvody jej zániku, predstavuje prekážku vo vykonávaní slobôd zaručených v článkoch 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ (pozri rozsudok *Costa a Cifone*, EU:C:2012:80, bod 70).
- 47 Treba však posúdiť, či také obmedzenie môže byť prípustné vzhľadom na odchýlky z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia výslovne uvedené v článkoch 51 ZFEÚ a 52 ZFEÚ, ktoré sa vzťahujú aj na oblasť slobodného poskytovania služieb na základe článku 62 ZFEÚ, alebo odôvodnené v súlade s judikatúrou Súdneho dvora naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu (rozsudok *Digibet a Albers*, C-156/13, EU:C:2014:1756, bod 22, ako aj citovaná judikatúra).
- 48 Podľa ustálenej judikatúry tak obmedzenia činností týkajúcich sa hazardných hier možno odôvodniť naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu, ako sú ochrana spotrebiteľa a prevencia pred podvodmi a nabádaním občanov na neprimerané výdavky spojené s hrou (rozsudok *Digibet a Albers*, EU:C:2014:1756, bod 23, ako aj citovaná judikatúra).

- 49 Navyše, pokiaľ ide o taliansku právnu úpravu hazardných hier, Súdny dvor konštatoval, že cieľ boja proti trestnej činnosti spojenej s hazardnými hrami môže odôvodniť obmedzenia základných slobôd vyplývajúce z tejto právnej úpravy (pozri rozsudok *Biasci a i.*, C-660/11 a C-8/12, EU:C:2013:550, bod 23).
- 50 V predmetnej veci, pokiaľ ide o kvalifikáciu ako „naliehavého dôvodu všeobecného záujmu“ dôvodu uplatneného vnútroštátnymi orgánmi na účely odôvodnenia kratšej doby platnosti nových koncesií, a to reorganizácia systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesií, je pravda, že podľa ustálenej judikatúry úvahy čisto správnej povahy nemôžu odôvodniť odchýlenie sa členského štátu od pravidiel práva Únie. Táto zásada sa uplatní o to viac tam, kde predmetná odchýlka dosahuje úroveň obmedzovania jednej zo základných slobôd práva Únie alebo zabraňuje jej vykonaniu (pozri rozsudok *Arblade a i.*, C-369/96 a C-376/96, EU:C:1999:575, bod 37 a citovanú judikatúru).
- 51 Treba však pripomenúť osobitnú povahu právnej úpravy hazardných hier, ktorá je súčasťou tých oblastí, v ktorých existujú významné rozdiely morálneho, náboženského a kultúrneho charakteru medzi členskými štátmi. Ak v tejto oblasti neexistuje harmonizácia na úrovni Únie, prináleží každému členskému štátu, aby v týchto oblastiach určil na základe vlastnej stupnice hodnôt požiadavky, ktoré si vyžaduje ochrana predmetných záujmov, pričom identifikácia cieľov, ktoré naozaj sleduje vnútroštátna právna úprava, patrí v rámci veci predloženej Súdnemu dvoru na základe článku 267 ZFEÚ do právomoci vnútroštátneho súdu (rozsudok *Digibet a Albers*, EU:C:2014:1756, bod 24, ako aj citovaná judikatúra).
- 52 Vzhľadom na to majú vnútroštátne orgány v tomto osobitnom odvetví širokú mieru voľnej úvahy na určenie požiadaviek, ktoré prináša ochrana spotrebiteľa a verejného poriadku, a že pokiaľ sú okrem toho dodržané podmienky stanovené v judikatúre Súdneho dvora, každému členskému štátu prináleží, aby posúdil, či je v kontexte legitímnych cieľov, ktoré sleduje, nevyhnutné úplne alebo čiastočne zakázať činnosti týkajúce sa hier a stávk, alebo ich stačí len obmedziť a stanoviť na tento účel prísnejšie či menej prísne spôsoby kontroly (pozri rozsudok *Digibet a Albers*, EU:C:2014:1756, bod 32, ako aj citovanú judikatúru).
- 53 Z toho vyplýva, že v tomto konkrétnom kontexte môže reorganizácia systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesií tým, že stanovuje kratšiu dobu platnosti nových koncesií, ako je doba platnosti skôr vydaných koncesií, prispieť ku koherentnému sledovaniu legitímnych cieľov znižovania herných príležitostí alebo cieľov boja proti trestnej činnosti spojenej s týmito hrami a môže tiež spĺňať požadované podmienky proporcionality.
- 54 Pokiaľ by sa ukázalo, že v budúcnosti chcú vnútroštátne orgány znížiť počet vydaných koncesií alebo vykonávať prísnejšiu kontrolu činností v oblasti hazardných hier, boli by takéto opatrenia jednoduchšie v prípade, ak by boli všetky koncesie priznané na rovnako dlhú dobu a končili v rovnaký čas.
- 55 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na položené otázky tak, že články 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ, ako aj zásada rovnosti zaobchádzania a zásada efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ako je tá dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje, že sa zorganizuje nové verejné obstarávanie na koncesie s kratšou dobou platnosti, ako je doba platnosti skôr vydaných koncesií, z dôvodu reorganizácie systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesií.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Články 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ, ako aj zásada rovnosti zaobchádzania a zásada efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ako je tá dotknutá vo veci samej, ktorá stanovuje, že sa zorganizuje nové verejné obstarávanie na koncesie s kratšou dobou platnosti, ako je doba platnosti skôr vydaných koncesií z dôvodu reorganizácie systému prostredníctvom časového zjednotenia platnosti koncesií.

Podpisy